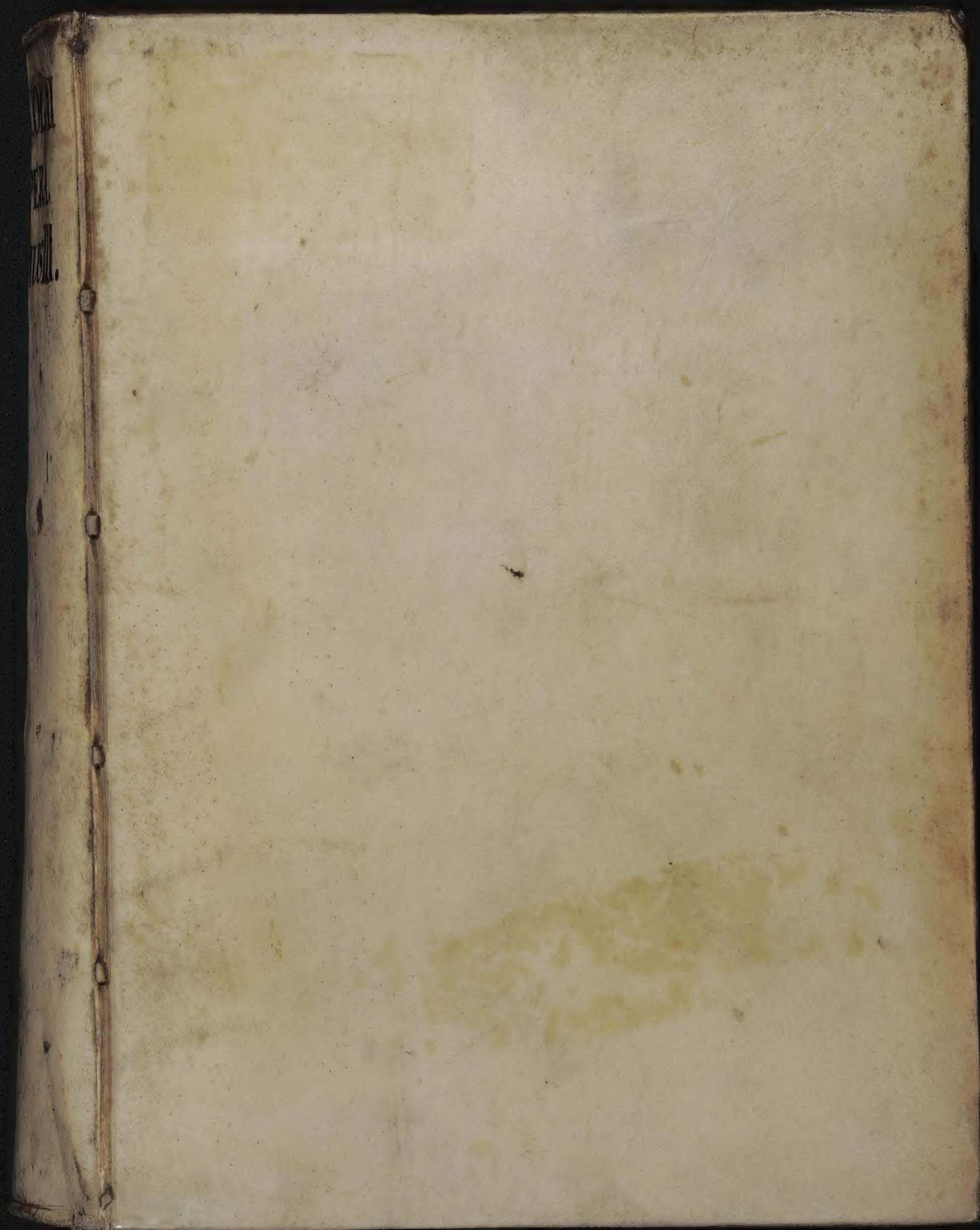

Vacandum Studiis.
Ex Bibliotheca
VALENTINI SCHLIEFF
Gedani.

Henrici Nicolai

1. de Multipraesentia Rei finitae.
2. Tr. de Contradictionis Natura et Principio.
3. Tr. de Oppositione Enunciatorum.
4. Pansophia liberalis Tabellis repraesentata.
5. Disquisitio Magnetica.
6. Tr. de Notitiis naturalibus.
7. Tr. de Cognitione humana universa, duabus Exercitationibus comprehensa.

De Contradictione Virtuali, & apparente, ac Contrarietate.

THESIS CVIII.

Resp. Petro Horchio, Dane, Boruss.

POstea Sextâ præterlapsa *succedentibus alijs horis tertiâ diei parte à 6. in 9. defluente crucifixus est, factaq; ea, quæ crucifixionem secuta sunt. Quod* ex Lucâ c. 23. v. 44. *sumi potest.* Sextum est inter 2. Sam. 6. v. 23. & 2. Sam. 21. v. 8. *De quo* §. 1. t. 24. d. Contrad. *tractatū fuit.* Plura antilogiarū è sacris exempla scriptores harmoniarum *conciliant*, Vt Althamerus, Scharpius, Waltherus, & ex Commentatoribus Biblicis *Itemq; harmoniæ Evangelicæ scriptoribus*, Vt Chemnitio, Lysero, Gerhardo, Calixto, Barradio, Jansenio, Calvino, alijsq; *sumi possunt. Textuum Codicumq;* varietas *in scripturis Canonicis quandoq; occurrit: nunquam vera enuntiatorum in sensu* contrarietas.

109. 2. Circa contradictionem virtualem quæri potest: An in Jure vera quoad sensum enuntiati detur antinomia & repugnantia? *In negantem sententiam concedit* Trebonianus, *& cum eo* Justinianus §. Contrariam, 15. d. confirm. dig. in historiâ Juris. Contrariam alijs legibus legem ex his, quæ in hoc volumine positæ sunt, non facilè quis repererit, si modò ad omnes contrarietatis fines animum intendere festinet: sed inest aliquid diversum, quod assumptum alterius generis fortè hanc & illam legis positionem apparere faciet. Et in edicto ad Senatum §. 15. Contrarium aliquid in hoc Codice positum, nullum sibi locum vendicabit, *nec invenitur, si quis subtili animo diversitatis rationes excutiet. &c.* Item de concept. digest. ad Trebonia-

T num

num §. ei *mandat Iustinianus, ut nulla in omnibus prædicti Codicis membris antinomia aliquem sibi locum vendicet, sed sit una concordia, una consequentia, nemine adversario constituto.* Justinianum *sequuntur ex scriptoribus* ICtis Comment: in gloss. passim Jason, Bartholus, Baldus, aliiq;. Ex adverso *alij ex ICtis* veras in jure antinomias occurrere non dubitant affirmare. Cujacius not. ad tit. inst. d. legatis, *Animadverti, ait, Celsum ab alijs sæpissimè dissentire, idemq; ipsâ hâc in re ausim affirmare.* Justiniano enim sive Triboniano *affirmanti concordare omnia inter se, fidem nullam habeo.* Anton. Matthæus d. 9. 10. de fund: Juris *prolixè idem adstruit & defendit. Idem d. 19. multis ostendit, & testimonijs doctissimorum ICtorum,* Budæi, Connani, Cujacij, Hottomanni, Charondæ, Baronis, Ant. Augustini, Donelli, confirmat. *Idem sentit* Freigius l. 1. Log. Jurid. c. 12. Budæus ad leg: ult: dig: d. ædil. edict. & alij. *Patetq; hoc 1. Ipsiq;* Justiniani *testimonio, ubi in nullo aberrare, seu in omnibus inemendabilem esse, divinæ solius, non autem mortalis esse constantiæ asserit,* §. 13. & 14. d. conf. Digest. Ibidem §. 16. *multa hic prætermitti potuisse, cū ob ingenij mortalis exiguitatem, tum ob ipsius rei vitium concedit.* Cur *non & pugnantia quædam relinqui?* 2. Humanæ infirmitatis consortio, *quæ non semper lynceum esse permittit, in tantâ præsertim varietate, copiâ, & confusione legum, ex quâ Tribonianus Pandectas aliaq; digerere debuit, ut maximè ab Imperatore mādatum acceperit ita digerendi, ne qua Contrarietas remaneret. Facilè hinc contingere potuit, ut aliqua inter se pugnantia relinquerentur.* 3. Ex manifestis legum pugnantium exemplis, quæ d. 9. 10. & 11. ap. Ant. Matthæum vide. 4. Conciliationum infirmitate, *quibus ad concordiam redigere nituntur authores quidam antinomias.* Vel *enim unum probâsse* Justinianum

num *ajunt, alterum rejecisse*: vel *unum narrare tantum eum, alterũ disponere*, vel *in uno ponere plus, in altero minꝰ, ajunt. Sed has conciliationes non in omnibus locum habere, & repugnantias non tollere ostendit* Ant. Matthæus d. 19. c. I. Cujacius lib. 7. obs. 19. *multas leges in concordiam redigi posse censet, si aliæ ad jus constitutionum benignum, alia ad leges veteres & jus severum referantur. Eademq́ conciliatione utitur* l. 8. c. 8. *Sed ut in quibusdam hoc procedat: omnes Iuris antinomias non tollet, ut proprio* Cujacij *testimonio ante audivimus.* 5. Celebrium ICtorum adstipulatione, *quos ante adduximus. Exempla aliàs conciliationum in antinomijs quibusdam* ap. Cujacium c. l. & l. 8. c. 9. Pacium, Bronchorst, Bellonium, Lockhammerum, Mercerium, aliosq; in peculiaribus *libris vide.*

110. 3. An in Aristotele vera quoad sensum reperiatur contradictio? *Negant rigidiores quidam* Aristotelici, *& qui eum extra erroris aut falsitatis aleam collocant.* Averröes in poëm: phys: Nullus error inventus est in Aristot. usq; ad hoc tempus, quod est 1500. annor. *Et talem virtutem esse in uno individuo est miraculosum potius, quàm humanum.* Idem in 3. d. anim. con. 14. *Aristoteles fuit regula & exemplar, quod natura invenit ad demonstrandam ultimam perfectionem humanam in materijs.* Et libr: destruct. di. 3. Aristotelis doctrina summa est veritas, *quoniam ejus intellectus finis fuit humani intellectus.* Plato *subinde veritatis eum Philosophum vocasse scribitur, quasi in falsitatem non pateret.* Vossius *virum extra omnem ingenij aleam constitutum vocat,* lib. 1. Inst. Rhet. c. 1. *Ita & extra contrarietatis aleam constitutus erit.* Alij *& erroribus & repugnantijs subjectum agnoscunt,* ut Vives in l. d. causs: cor: art: Valla in Dialecticis, Ramus *passim*, Ramistæ *communiter*, Taurellus l. d. rerum æternit. & l. d. mundo &

cœlo: Zabarella l. 4. d. Meth. C. 22. Gassendus l. 1. ex. paradox: ex 8. totâ *ostendit. Quòd apud Aristotelem innumeri contradicant. Multis exemplis ibidem id confirmat.* Plurima tamen in his *intercurrunt, quæ veram contradictionem non habent. Sic cum 10. facit Categorias, & alibi tres, sex, aut octo, verè contradictoria non sunt.* Prius *enim ex sententiâ propriâ & rei veritate asseritur:* Posterius *ex aliorum vel vulgata, vel obiter & extra propriam sedem statuitur.* Sic cum Substantiam primam *magis substantiam, quàm secundam, ait, postea substantias non recipere magis & minus statuit, sine contradictione dicuntur,* posterius *enim de substantiâ in eâdem specie substantiæ manendo verum est; sed substantia prima alia velut species est à secundâ, velut singularia alia species à generibus & speciebus sunt.* Similia *complura sunt, quæ facilem conciliationem admittunt, & magis apparentes Contradictiones sunt, quàm reales.* Ego cum Zabarellâ c. l. dicam: Etsi in admiratione ingenij Aristotelis nulli mortalium secundus esse velim: tamen nec omnia ipsum scribere, nec cognoscere potuisse credo, neq; etiam veritatem in omnibus assecutum esse, ut nunquam errare potuerit, quippe qui homo fuit, non Deus. *Fuerit Aristoteles ingenij acutissimi, laboris inexhausti, judicij acerrimi, scientiæ penè infinitæ homo: tamen homo fuit, cujus proprium, mendacem esse: i. e. vanitati & infirmitati subjectum. Contradictiones virtuales apparentes in* Philosophicis *passim occurrentes peculiari libro deducit & conciliat* Goclenius, quem Conciliatorem Philosophicum appellat.

III. Ita Contradictio indirecta realis fuit: Apparens est, quæ sensus apparenter repugnantes importat, qui revera non repugnant. *Exempla ex Theologicis* t. 106. 107. & Tract. d. Contradict. s. 1. §. 24. seq. *sunt visa.* Hæc vera con-

tradictio,

tradictio non est, sed nomine tamen ejus appellatur. *Et sic hic quadantenus adducenda fuit.* Et divisio Contradict. in realem & apparentem nominis in significata, non generis in veras species subjectas est. *Nomen Contradictionis tàm de verâ, quàm apparente usurpatur. Sic* Papistæ *Luthero varias contradictiones adscribunt, quæ verè tales non sunt.* t.101. *Sic scripturam contradictiones apparentes continere dicimus*, t.106.107. *Quæ tamen reales non. Unde apparens Contradictio & inter Opposita Contradictionis recenseri potest.* V. t. 114. *Sic virtualiter contradicere in sacris videntur*, 1. Reg. 6. v. 2. *quod templum Domini 30. cubitos*, & 2. Paral. 3. v. 4. quod 120. *altũ fuerit*, Cum prius de *altitudine infimi habitaculi ad primã usq; mansionem*, posterius *de altitudine totius domus distinctis mansionibus absoluta agat*. Sic 2. Thess. 2. v. 2, *Nõ instat dies Domini, &* 1. Pet. 4. v. 7. *Omnium finis appropinquavit, contradicere videntur, Sed* diverso modo *intelligũtur. Non instat dies Domini* eo modo, *quo à Pseudo Apostolis instare dicebatur, ut momenta & hora ejus determinari possent, & crastinâ vel perendinâ luce venturum esse dici posset. Finis autem rerum advenit, quia Christo in carne exhibito* ultimum seculum successit, post quod aliud expectari non debet; & hoc hora novissima dicitur, 1. Joh. 2. v. 18. Etsi in multas annorum centurias extendi possit. *Mille enim anni Deo velut unus dies sunt*, Ps. 90. & 2. Petr. 3. v. 8. *Plura talium Contradictionum exempla apud* Harmoniæ Biblicæ *scriptores videbis. Ita in* Philosophicis *apparenter contradicunt*, Finiti ad infinitum nulla est proportio; & finiti ad infinitum aliqua est proportio; cum Prius de *proportione Mathematica & æquivalentia*, posterius *de Logicâ, analogica, seu similitudinaria ac qualicunq; convenientia intelligendum veniat.* Sic abstractum est prius concreto, ut forma formato, &

to,& abstractum est posterius concreto, tanquam subjecti suo, *quo omne adjunctum posterius est, contradicere videntur.* Sed prius *de conceptu rei est intelligendum*, posterius *de nomine, ubi concretum ut paucisyllabum prius censetur abstracto, ut multisyllabo, ut forte fortitudine, album albedine, justum justitiâ, &c.* Vel prius *intelligendum de prioritate naturæ, ubi abstractum naturâ, & quidditate suâ semper prius concreto, huic enim ut forma & esse & denominari largitur :* posterius *de posteriori ratione subjecti, non præcisè ut formati, sed ut subjecti abstractum suum sustinentis. Sic albedo posterior cygno est, non autem albo.* Sic natura naturam juvat, & natura naturam oppugnat, contraria videntur. Sed prius *de eo, quod per se & ex intentione naturalis finis est,* posterius *de eo, quod per accidens & accidentario fine variisq́; accidentibus intervenientibus fit, procedit, ubi* aut *per accidentia res naturales sibi repugnant,* aut *præternaturaliter constitutæ ex certo statu violento contrariari incipiunt.* Multa *talium contrarietatum conciliat* Goclenius *in*Conc. Philosophico. Ex Medicis de *Contrariorũ enuntiatorum pugna & conciliationibus* Cardanus in libro d. contradic. Medicis, & Vallesius l. d. locis pugnantibus apud Galenum, Rorarius, Muncerus, Peleterius, Pellinigerus aliiq́; *videri possunt.*

112. Sic & divisio Contradictionis Enuntiativæ *expedita. Restant* affectiones, *quæ jam subjungendæ.* 1. Contradictio Enuntiativa est immediata, quà veritatem & falsitatem, affirm. & negationem, etsi quà modum enuntiandi medium habere queat. Patet ex illis, quæ §. 59. seq. *sunt tradita.* 2. Contradictionis alterum membrum semper est verum, alterum falsum, nunquam vel utrumq; simùl verum vel falsum esse potest, modò legitima contradicendi form

forma adhibeatur, & ſenſus idem in utroq; enuntiato ſervetur, *ac materia cognita ſit.* Patet ex §. 50. 51. ſeq. *traditis.* 3. Contradictio firmiſſimam conſecutionem â veritate unius ad falſitatem alterius, & viciſſim â falſitate unius ad veritatem alterius ſubminiſtrat. *Nil enim medij inter veritatem & falſitatem admittit.* Vt, verum eſt, *om. hominem eſſe animal.* E. falſum, *non omnem eſſe animal.* Falſum eſt, *null. hominem eſſe ſenſitivum,* E. verum eſt, *non nullum eſſe ſenſitivum, vel, aliquem eſſe ſenſitivum.* Verum eſt, *non ſolum Papam judicem Controverſiarum fidei eſſe,* E. falſum eſt, *ſolum eſſe talem.* Verum eſt, *non ſolam terram moveri,* E. falſum eſt, *ſolam moveri.* 4. Contradictio utiliſſimum in Logicis eſt Inſtrumentum eruendi veritatem dubiam & incertam, ſecernendi eam â falſitate, diſcernendi veram ab apparente contradictione, & convincendi proteruum adverſarium, ut verum concedere cogatur. Vide ſ. 2. t. 42. ſeq. Tract. d. nat. Contrad. Et l. 2. t. 2. ſeq. hujus Tractatus *plura patebunt.* 5. Contradictio enuntiativa virtualis ſæpè in ſcriptis & diſputationibus hominum occurrit, etiam non advertentibus eam hominibus: *Et ſi occurrat, diligenter eſt evoluenda, oſtendenda, & ab apparente diſtinguenda. Vide, quæ in ſimili de contradictione terminorum virtuali* ſ. 2. c. Tra. *ſunt dicta.* 6. Contradictio enuntiativa in omni ſcibili & diſciplinâ adhiberi poteſt, eſtq; generaliſſimum eruendæ veritatis inſtrumentum, ut nec in Theologicis materijs negari aut in dubium vocari certitudo ejus debeat. *Fundatur enim in immoto illo veritatis principio: Impoſſibile eſt idem eſſe & non eſſe, quod generaliſſimum & in omni materiâ obtinere* ſ. 1. §. 73. ſeq. d. Contrad. *oſtenſum eſt.* Vnde ſi in Theologiâ *ad vera Contradictoria aliquis ſit adactus, non effugiet falſitatem ſenten-*

tiæ

tiæ ſuæ, ſi contradictionem principium rationis eſſe regerat, quod in Theologia vim obtinere non debeat. Principia enim luminis naturalis *â Deo ut authore ſunt, in rationem ſaltem immiſſa, & ab eâ animadverſa, non fundata aut conſtituta, adeoq́; à nullâ diſciplinâ everti aut repudiari debent,* niſi Deum ipſum ſibi repugnare, ſuamq́; veritatem in uno lumine ſtatutam in altero evertere velle aſſeras, quod impium & in Deum injurium erit, Vt pluribus alibi *oſtenſum.* 7. Contradictio in Deum & divina non cadit: ſumma enim primaq́; veritas hæc ſunt, Contradictio autem falſitatis index eſt: *In angelos* bonos *etiam non, ſunt enim in bono & vero plenariè confirmati, ut contradictoria ſimul ſtatuere non poſſint.* In malos *cadit, ſunt enim confuſiſſimi, & ad falſitatem ac distorſionem per intellectus corruptionem propenſiſſimi.*

113. Ita abſolutè Contradictio *enuntiativa conſiderata.* Reſpectivè partim ratione convenientiæ, partim diſcrepantiæ ſpectanda eſt. Convenientiæ cum contradictione terminorum, *cum quâ quomodo conveniat,* ſ. 2. & 52. Tract. d. Contradict. *aſſignatum*; Et contrarietate propoſitionū. Cum hac convenit contradictio, *quòd* ut illa oppoſitio *enuntiationum eſt, ſic & hæc.* Vt *illa affectio earum, ſic & hæc.* Vt *illa in parte Log. ſecundâ proponitur, nec in plenâ ejus deductione omittenda:* Sic *& hæc.* Vt *illa utile inſtrumentum quadantenus eruendi verum eſt, quia utraq; ejus pars ſimùl vera eſſe non poteſt:* Sic *hæc inſtrumentum generale eſt in omni materiâ immotè eruendi verum.* Vt *per contrariam oppoſitionem interdum totaliter removetur materia aliqua, & abſurda ac impoſſibilis judicatur:* Sic *per Contradictoriam ita removetur, ut oppoſitorum alterum enuntiatum neceſſariò verum, alterum falſum evadat, ſicq; unius enuntiati falſitas & abſurditas immotè*

oſtenda-

ostendatur. Discrepantiæ ratione *spectanda est Contradictio enuntiativa* partim cum contradictione terminorum, partim cum contrarietate propositionum, partim cum oppositis suis, quæ ei opponuntur. A Contradictione terminorum *quid differat*, § 2. c. l. *ostensum*. A contrarietate *propositionum quid differat*, §. 11. 12. *hujus sectionis contra Ramistas confundentes utramq; deductum est*. Contradictio *immotum & universale secernendi verum à falso instrumentum in omni materiâ est, & præcisè unam partem veram, alteram falsam facit*. Contrarietas *non tale est, sed utramq; falsam dare potest. Vt, Omnis homo est dives, & Nullus homo est dives*. V. t. 115.

114. Opposita Contradictionis sunt æquivocatio, consensio, conciliatio, apparens Contradictio, & illegitima contradictio. Æquivocatio, *ut omniũ operationum Logicarum hostis est, sic & Contradictionis Enuntiativæ. Vndè non contradicendum Enuntiationi alicui*, quamdiu sensum ambiguum habet, nec ad unum certumq; est reducta. *Cum umbris enim & lemuribus pugnabitur, semperq; Adversarius alium se intendere sensum regeret, quàm illum, cui enuntiato contradictorie opponitur*. Conf. §. 1. t. 94. 95. Et 48. 49. Tract. d. Contrad. Consensio seu identitas est enuntiatorum in sensu convenientia. *Vt, Omnis homo est animal, & Nullus non homo est animal. Huic maxime opposita est Contradictio, enuntiatorum maxima & formalis in sensu discrepantia & pugna*. Conciliatio est propositionum specie pugnantium ad convenientiam in sensu reductio. *Vera Contradictio in infinitum pugnat, & nullâ ratione aut vi ad convenientiam in sensu reduci potest. Sivè Contradictio formalis & aperta sit, sivè virtualis & operta. Vbi veram Contradictionem esse constiterit,*

de conciliando non cogitandum, ſed removendo & impoſſibile judicando. Ubi apparens *fuerit, conciliatio adhibenda, ejusq; ope in conſenſum reducenda, quæ pugnare adverſis frontibus videntur. Conciliandi media hic verſus exhibet*: Terminus & ſenſus, circumſtans, Contraq; dictum. *Explicatio horum* d. 9. G. L. contracti t. 9. data. *Nempe* termini propoſitionum, ſubjecta & prædicata, an in utroq; enuntiato eadem ſint, an diverſa, attendantur. *Si hoc, nulla vera eſt pugna: ſi termini inter ſe non pugnant, etiam enuntiata verè non pugnabunt*. Deinde ſenſus enuntiati reſolvatur, *& enuntiatum non Logicum, ut Grammaticè, Rhetoricè, Poeticè propoſitum ad Logicum reducatur, ut ſenſum planum Indicativo modo propoſitum nanciſcatur*. Circumſtans, *attende circumſtantias utriusq; dicti, antecedentia, conſequentia, connexa, tempus, locum, perſonas, objecta, modum dicendi, affectum dicentis, an in utroq; eadem ſint, an diverſa. Si hoc, legitima Contradictio non eſt*. Contraq; dictū, *h. e. Contradictionis leges attendito, an omnes adſint, quas* ſ. 1 t. 23. ſeq. de Contrad. *recenſuimus. Si aliqua abſit, vera Contradictio dictorum nō eſt, ſed diverſitatem aſſignando conciliationem admittent*. Apparens Contradictio eſt, cum enuntiata contradicere videntur, reverâ non contradicunt: *Hæc vera Contradictioni etiam oppoſita eſt, ut fucatū aurum vero oppoſitū eſt, & quavis fictio rei veritati rei repugnat*. Exempla §. 106. 107. 111. *viſa ſunt*. Illegitima Contradictio eſt, cum falsò contradictio formatur, & pro verâ venditatur: *Vocatur vulgò* Elenchus contradictionis, *& in diſputando ſæpè committitur, ut cum ignorationem Elenchi commiſſam eſſe dicimus. Exemplum in* Ramistis *contrarietatem pro legitimâ contradictione ſumentibus ſupra* §. *11. vidimus. Et plura ſ. 2. t. 29. ſeq. videbimus.*

115. Ita Contradictio Propositionum visa: Restat Contrarietas, quæ est oppositio Enuntiationum, qua duæ Universales in sensu suo affirmantur & negantur. *Vt, Omnes homines sunt docti, nulli sunt docti. Om. substantia est viva, nulla substantia est viva.* Quæ de nomine Contrarietatis, definitione, requisitis, & exemplis apud Logicos disceptari solent, ex illis peti possunt. Et magnam partem ex supra traditis patere possunt. Ramei *cum Contradictione confundunt,* t. 4.11. seq. *A qua rectius distinguitur. Vt ibi dictum.* Alij *etiam singularium proposit: eam esse dicunt,* Vt Scheiblerus. *Rectiùs singulares ad Contradictionem referuntur,* t.72. Alij *Contrarias interdùm pro Contradictorijs substituunt, Vt* Piscator, V. d. 9. Log. t. 29. Et s. 2. hujus Tract. t. 29. *Alij in materijs absurdis rectius contrariè, quàm Contradictoriè opponi dicunt. Sed Contradictionis generalitati & firmitati hoc contrariatur.* t. 45. *Quomodo cum Contradictione conveniat, & ab ea differat,* t. 113. *dictum.* Quia oppositio hæc non Vniversalis *& ad omnia Propositionum genera habilis est, sed tantùm ad Prop. certa quantitatis adstricta, Vniversales:* Generale *eruendi verum & à falso secernendi medium non est,* Immotum *veri Criterium nō suppeditat, sed in multis vacillat, Cum sæpè utramq́ falsam relinquat,* t. 45. 78. Et s. 2. t. 17. *Natura ejus ex* Contradictionis naturâ sect. hac explicata *satis patere queat, Vltrà hic eam tractare supersedemus, & ad Logicos Authores ac disp. Logicas nostras cætera referimus.* V. d. 9. Log. c. 1. *Multa etiam de eâ* ex s. 2. t. 14. 17. seq. 19. 20. seq. *patebunt.*

De Oppositione Enuntiatorum,

Sectio Posterior.

De Usu Oppositionis Enuntiativæ, & inprimis Contradictionis, in argumentando & discursu.

UT *qui adverso flumine Rhenum aut Garumnam decurrant, tandem ad tenuiorem fontem, unde fluviorum derivantur initia, deveniunt, ac unde sensim incrementis hinc & inde defluentibus augentur: Sic qui* artium *in cunis velut jacentium pueritiam intuentur, non præceptorum multitudinem, ordinis decorem, axiomatum fœcunditatem, sed submissam omni ex parte tenuitatem reperient. Sed cum longiùs oculos porrexerint, virilemq; velut earum ætatem perlustrârint, à minoribus principiis ad summos vigores devenisse intelligent, & à vilitate ad incredibilem multitudinem provectas esse.* Nec artium *solùm ea est ratio, sed* & partium quarundam *in illis. Ne à* Logicis *abeamus,* Synonymorum paronymorumq; *doctrina quàm concisa apud* Aristotelem veteresq; Logicorum? *Vix una alteraq; monitio de illis, & quam ad creata fortassis deflectas, ac præter hiulcæ definitionis positionem parum ex universâ cognoscas vel elicias. At posteaquam ampliùs discussa* Logicalia, *ingens doctrinæ messis quasi herba irrigua succrevit uberrimè, & aptitudo eorum etiam* eminentibus, mysticis, & transcendentibus *non sine insigni distinctæ, plenæ, atq; accuratæ cognitionis usu, immissa fuit.* Contradictionis doctrina in Logicis *paucis antehac præceptis, vel in terminorum vel Enuntiatorum natura, absoluta fuit. At si deductiùs natura ejus lustretur, tàm longam, quàm copiosam hanc materiam experiemur.*

Facta

Facta fides præcedente sectione, Ac peculiari de Cõtradictione Tractatu, *Vbi & natura ejus in genere, & Terminorũ ac Enũtiatorum in specie distinctè explanata fuit. Nũnc & amplior progressus faciendus, ac* habitudo ejus ad argumentandum *deducenda, quemq; in arguendo usum* Oppositio Enunt. tàm Contradictoria, quam contraria *obtineat, ostendendum.*

2. Primò de Contrad. usu nonnulla proponenda. Usus Contradictionis in argumentando est applicabilitas ejus ad argumentandum. Et vel legitimus esse potest, vel illegitimus. Legitimus, qui lumini naturæ & præceptis judicij Logici conformis est. *Vereq; usus dicitur.* Illegitimus, qui nec lumini naturæ, nec præceptis judicij Logici convenit, sed ab utroq; recedit. *Et potius* abusus *est, quàm* usus. *Etiam* Elenchus Contradictionis d*icitur. Vsus legitimus* vel in confirmando, vel confutando, vel disputando, vel resolvendo esse potest. Confirmando, *cum propria confirmamus.* Confutando, *cum aliena confutamus. Sic ex Contradictorijs confirmamus, prædicationes personales posse dici paronymas, si sic arguimus:* Quicquid de aliquo verè prædicatur, aut essentialiter, aut non essentialiter de eo prædicatur. Homo de Deo in Christo, & Deus de homine verè prædicatur. E. vel essentialiter, vel non essentialiter. Non prius, *sic enim Christus totum essentiale esset, & partes ejus, Deus & homo, partes essentiales essent, & unio earum unio essentialis esset, Et communio unionem sequens, naturarum & idiomatum, essentialis foret, quæ omnia sunt absurda.* E. posterius, & non essentialiter ea dicuntur. Jam quæ non essentialiter dicuntur, extra essentialiter & non quidditativè dicuntur. Quæ non quidditativé dicuntur, paronymas & denominativè dicuntur. Major ex terminis Contradictorijs procedit, *ut*

medium nullum aſſignari queat, & effugere non poſſis quin alterum membrorum in materiâ cognitâ aſſumere cogeri. Reſpondent enim membra enti & non enti, quorum alterum d aliquo omninò dicendum eſt, Vbi materia cognita eſt. V. Tract d. Contrad. ſ. 1. t. 53. *Sic & illud, eſſentialiter vel non eſſentiali ter, nullum hic tertium, & alterum neceſſariò de omni eo, d quo aliquid dicere velis, ac cognitum habeas, eligendum eſt, fru ſtraq; in effugia te materijs ita ſe habentibus recondere cogites Olim ſpecialiùs membra illa ſunt enuntiata, & omne prædica tum* vel eſſentialiter vel accidentaliter de aliquo prædicari dictum fuit. *Vt ab illis factum, qui propoſitiones perſonales acci dentales dixerunt,* Vt Scoto, Occamo, J. Martini, Scheckio Grauvero, Reinbotho, alijsq;. Sed vel terminum acciden talis latiſſimè ſumpſerunt, *ut τῷ non eſſentiali reſponderet, ſi idem eſt accidentaliter, ac non eſſentialiter* : Vel ſi ſpecialiter il lo ſumendus ſit, *ut accidens prædicabile notetur, tutiùs nos ter minis generaliſſimis & apertè Contradictorijs utemur, quàm ſpe cialibus. Sub illis enim univerſaliter omnia complectimur, ut ni hil omitti queat, velut ens & non ens, homo & non homo, uni verſa exhauriant, ut nihil prorsùs omittatur, firmiusq; diſſen tientes conſtringimus, ut nihil excipere, tergiverſari, aut effug occupare poſſint, quin hic ſtringantur & luant.* Aut enim Deu *eſſentialem reſpectum ad hominem in Chriſto habet, aut non eſ ſentialem. Quidquid exceperis, ad alterum horum membrorum recidere apparebit.* Minor veriſſima eſt, *& conceditur ab illis qui veritatem incarnationis & unionis perſonalis in Chriſto con fitentur,* ut Lutheranis, Papiſtis, Reformatis, Arminianis & ſimilibus. Ab Ebionæis, Arianis, Servetianis, Photinia nis, Anabaptiſtis, Et quotquot Chriſtum Naturâ *deum eſ negant, negatur ea. Hi & prædicata perſonalia ridebunt.* Se

contr

contra hos disceptare in præsentiarum non constitutum est. Satis sit, cum prioribus hac disceptasse.

3. Dices 1. Est medium quid inter membra majoris, Essentialiter & non essentialiter, nempè personaliter de aliquo dici. Et sic tutissimè in Christo personaliter Deum de homine & vicissim prædicari dicemus; quomodo & ipsa unio, quæ fundamentum prædicationis personalis dicitur, & Christus compositum personale in Theologicis vocatur, *Et hic tutissimè sistitur. R. Non est* τὸ personaliter *verè medium inter essentiale & non essentiale, sed sub altero membrorum verè comprehenditur,* non essentiali. *Quidquid enim* personaliter *dicitur,* non essentialiter *dicitur. Et quæcunq; unio personalis est, ea non essentialis est. Vrgebo enim ulteriùs:* Personaliter dici aut essentialiter aut non essentialiter dicitur, aut medium rei & existentiæ *inter contradictoria est assignandum, quod simpliciter impossibile,* Vt Tr. d. Nat. Contrad. f. 1. t. 47. seq. dictum. *Non prius & essentialiter. E. posterius & non essentialiter, quod erit paronymum ac denominativum.* Eodem modo in Sacramentalibus prædicatis, *ut panis Cœna est Corpus Christi, procedes; quæ similiter* aut essentialiter aut non essentialiter *dici urgebis, frustra Sacramentaliter tanquam medium eorum assignes. Sacramentaliter enim dicta* non essentialiter *dicuntur, & sic paronymws.* 2. Non debent mysticæ res ad terminos modosq; usitatorum reduci, quos in inductione rerum creatarum observavimus, & pro illis inprimis adhibuimus. *Mystica enim sunt singularia & inusitata, non usitata. Et à modis usitatorum potiùs removeri, quàm ad eos reduci debent.* Et sic nec personalia ad usitatos istos modos, essentiale vel non essentiale, referri debent, Sed & Inusitata & singularia ab illis separari. *R. Non debent mystica*

ad

ad modos usitatorum reduci, scil. quos in entis contractione *observavimus & adhibuimus, ubi ens creatum in inductione habemus, & pro illo modos invenimus & usurpamus, quales sunt prædicabilia, prædicamenta, in prædicandi rationibus: benè tamen,* quos in entis abstractione *observavimus & adhibuimus,* quos abstrahendo ab finito & infinito, creato & increato animadvertimus, & tanquam indifferenter ad utrumq; se habentes assignavimus. Sic verè vel falsò, consentaneè vel dissentaneè, affirmativè vel negativè, necessariò vel contingenter, abstractè vel concretè, finitè vel infinitè, purè vel modaliter *dici, & in materijs* creatis *procedit,* & increatis, *adeoq; talia tanquam modos rationales in utrisq; locum habentes tenemus & assignamus.* Ad hos & essentialiter ac non essentialiter pertinet, quod subdivisio Logica τȣ consentanei est. Omne enim consentaneum, quod consentaneè vereq; de aliquo dicitur, aut essentialiter aut non essentialiter de eo dicitur. *Si neutrum sit, verè in modo consentaneo dici non debet, sed dissentaneo.* Hæc generalia judicij Logici in prædicatis, quæ de aliquo dici possunt, sunt fundamenta, *quæ cur â mysticis & divinis remota velimus, nihil causæ est, nisi universam enuntiatorum naturam ab illis remotam velimus, quod nemo adhuc ausus est, Et in sese factu stolidum foret. Ratiocinari enim de mysticis licet. Cur non & modos rationales generales in abstractione entis procedentes adhibere?* Sic ex realibus terminis transcendentia *in divinis adhibemus, quia generalia & in abstractione entis procedentia, Vt ens, unum, verum, bonum, durationem, ubietatem, perfectionem, attributa, causam vel causatum, necessitatem vel contingentiam, dependens vel independens, corruptibile, vel incorruptibile & similia in illis, nemine prohibente, dicimus.*

